

vzgojo v izobraževanju ipd. Rezultati raziskav so tako uporabni na različnih področjih, zlasti na ravni jezikovne politike in jezikovnega načrtovanja, zgodovine jezika, dialektologije, knjižnega jezika, literarnih ved ter didaktike jezika in književnosti.

Gjoko Nikolovski

*Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru,
gjoko.nikolovski@um.si*

ZINKIN ZBORNIK. Ur. Marko Jesenšek. Selnica ob Dravi: Občina, 2020.

Knjiga z naslovom *Zinkin zbornik* je nastala v spomin na akademikinjo Zinko Zorko kot častno občanko občine Selnica ob Dravi. Uredil jo je Marko Jesenšek z Oddelka za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete Univerze v Mariboru. Naslovnico knjige krasijo slike Zinke Zorko.

Zbornik je nastajal in se oblikoval pod delovnim naslovom *Sto podob Zinke Zorko*, zato je bil osnovni namen podobo naslovnice naslikati skozi različne poglede in predvsem perspektive ter Zinko Zorko predstaviti z barvo. Želeli smo, da bo naslovnica portret vas in nas ter njih, pomešanih na straneh ustvarjalcev, bralcev in ustvarjenega. Z željo, da ne vidite le pike, ampak vso svetlobo, ki jo obdaja. Povabljeni, vstopite v knjigo, ki opisuje čas, ter od tega trenutka naprej tudi v prostor – Dvorano Zinke Zorko. Namen naslovnice ni opis ali analiza Zinke Zorko, ni le likovna podoba, ki bi posnemala realnost. Portreti na naslovnici so lahko več ali pa manj, kot vidimo. Vse je odvisno od sposobnosti gledalca, bralca

likovnih znakov, da to zazna. Namen avtorja naslovnice je bil, da skozi ustvarjalni proces omogoča vpogled v obliko in formo ter predvsem ponuja analizo, ki presega zgolj in le površinskost.

Na zavihku platnic sta spremni besedi županje občine Selnica ob Dravi Vlaste Krmelj in direktorja Hrama kulture Arnolda Tovornika Mihaela Kranjčeviča. Na zadnji platnici je zapis Toneta Partljiča:

Pariz je imel BB. Hollywood MM. Rim CC ... Kapla pa ZZ. Zinko Zorko. Nomen est omen je veljal zanjo, saj je bil njen deklinški priimek Lep. Bila je lepa ženska. In nasmejana in pametna.

Knjiga se lahko bere po straneh ali kjerkoli se pač odpre. Zbornik je sicer sestavljen iz več delov. V prvem delu Marko Jesenšek predstavi osebne spomine na Zinko Zorko, oriše njeno življenjsko pot in predstavi njeno znanstveno delo (*Življenje in delo častne občanke Selnica ob Dravi akademikinje Zinke Zorko*). S tem jasno nakaže, da pričujoči zbornik predstavlja Zinko Zorko kot veliko in pomembno dialektologinjo, iskreno sodelavko, profesoricu in mentorico, prijateljico in znanko, Zinko kot del Lepove in Zorkove družine, mamo in babico ter še veliko več.

V drugem večjem sklopu spomine na Zinko Zorko zapišejo tisti posamezniki, ki so se z njo srečali na raziskovalni in službeno poti. Pišejo o tem, kako so skupaj opravili veliko poti, se udeležili različnih posvetov, predavanj, simpozijev in dejavnosti Slavističnega društva Maribor, pot jih je vodila tudi k porabskim Slovencem na Madžarsko in h koroškim Slovencem v Avstrijo. Njeni sodelavci pravijo, da je bila Zinka Zorko po duši učiteljica, v izrazu je bila jasna, v drži pokončna, prijetno samozavestna in nekako samoumevno je znala med poslušalci vzbuditi sproščeno,

naklonjeno vzdušje; spominjajo se je kot prorektorice, ki je delovala pravično in pošteno. Spomine so zapisali: Majda Potrata (*Okruški spominov*), Ada Vido-
vič Muha (*Nekaj misli in spominskih utrinkov o jezikoslovki Zinki Zorko*), Emil Tokarz (*Akademikinja Zinka Zorko*), Vinko Škafar (*Moja srečevanja z akademikinja Zinka Zorko*), Ludvik Toplak (*Akademikinja Zinki Zorko*), Tone Ploj (*Spomin na Zinko Zorko, spomin na ustvarjalno obdobje*), Tone Partljič (*Zinka*), Martin Dušič (*Akademikinja Zinka Zorko v Pleteršnikovih krajih*), Marija Kozar Mukič (*Zinka Zorko in Slovenci v Szombathelyu na Madžarskem*), Marijana Sukič (*Nas, Porabce, je imela zelo rada*), Vojko Flis, Anton Petelinšek (*Vse je mogoče tistemu, ki veruje (mr 9,23)*), Igor Glasenčnik (*Priljubljeni mentorici Zinki Zorko v hvaležen spomin*).

V tretjem sklopu spomine na Zinko Zorko zapišejo njeni učenci z gimnazije in študenti s fakultete. Spominjajo se je kot vrhunske znanstvenice in pedagoginje, ki je poudarjala pomen »čisto prave materinščine«, govornice, v katero smo rojeni. Iz vseh zapisov je mogoče razbrati, da jo njeni učenci globoko spoštujejo. S svojim zgledom človeka, ki za najvišjo vrednoto prepoznava spoštovanje človekovega dostojanstva, skrb za soljudi, akademsko odličnost in poštenost, je vzgajala prihodnje rodove. Odkrivala jim je lepote bogate narečjeslovne zakladnice. Mnogi so zapisali, da jim ostaja za vzor kot odlična učiteljica in znanstvenica, ki se je zastavljenih nalog vedno lotevala z veliko odgovornostjo in prirojenim občutkom za jezik in ki so jo odlikovali delavnost, vztrajnost, poštenost, pravičnost in skromnost, vzor človeka, iz katerega veje toplina srca. O njej so pisali: Mihaela Koletnik (*»Radostno*

sanjajmo svoje narečje«), Vera Smole (*Prežemala me je vedrina in navdušenost nad narečji*), Jožica Škofic (*Moji spomini na profesorico Zinko Zorko*), Rada Cossutta (*Najino druženje*), Anja Benko (*Spominčice najine dvojine*), Karmen Kenda Jež (*Zapiski na rob spomina*), Tjaša Jakop (*Rojena v narečje in za narečje*), Alenka Valh Lopert (*Kako posredovati zakonitosti knjižnega jezika, da to ne bo suhoparna slovnica, pač pa zgodovinsko bogastvo glasov, oblik, stavčnih zgradb*), Irena Stramljič Breznik (*Profesorica in raziskovalka z velikim srcem*), Natalija Ulčnik (*Profesorica, ki navdušuje in navdihuje*), Melita Zemljak Jontes (*O moji profesorici Zinki Zorko*), Simona Pulko (*Profesorici Zorko – izjemni učiteljici*), Branislava Vičar (*Zinka Zorko – profesorica, ki ni govorila nam, temveč z nami*), Drago Unuk (*O moji profesorici Zinki Zorko*), Igor Grdina (*Iz spominov na gospo profesorico*), Jožica Čeh (*Spominski zapis o profesorici*), Marjan Pungartnik (*»В тишине бессонной ночи эти строки родились«*), Milan Razdevšek (*Generacija ravenskih gimnazijcev 1963–1967*), Barbara Volmajer (*Spomini na profesorico Zinko Zorko*), Metka Volmajer (*Spomini na Zinko Zorko*).

V četrtem sklopu spominov se Zinke Zorko spominjajo sošolci iz gimnazije. Zapišejo, da se je v razredu kmalu prepoznala kvaliteta in kvantiteta njenega znanja, da je bilo njeno mnenje upoštevano, a je bila kljub vsemu skromna, duhovita in vedno pripravljena pomagati. Že kmalu se je izpostavila njena nagnjenost k literaturi, njeni spisi so bili vedno posebni. Kot sošolke se je spominjajo: Ivan Erker (*Moja gimnazijska sošolka Zinka*), Jasna Vončina Stefan (*Zinka in »mi«*), Slavica Ajd (*Sošolki*).

V petem sklopu Zinko skozi spomine predstavi družina, in sicer otroci,

vnuki, sestra, nečaki, sestrična. Lepi in topli so spomini hčerke in vnukov, ki pišejo o njenem prvem srečanju z očetom in dedkom, o njeni navezanosti na zemljo. Njena sestra zapiše, da je družina bila in je zelo povezana. Sestrična spomine zaključí z zahvalo njej, ki je bila kaŕipot mnogim – zaradi svoje preprostosti, skromnosti, delavnosti, vere, dobrote ... Spomine zapišejo: Lilijana Zorko (*Moji mami je ime Zinka Zorko*), Melita Šumer (*Moja babica*), Kristina Zorko (*Naša babica*), Cilka Moŕiĉ (*Le-pova družina*), Marica Kašman (*Moji spomini*), Jurij Lep (*Zinki Zorko s spo-šтовanjem in ponosom*).

Šesti sklop je *Soŕalno pismo družini Zorko*, ki ga je poslal predsednik Republike Slovenije Borut Pahor.

Sedmo poglavje je *Bibliografija*, v kateri so zajete vse objave profesorice Zinke Zorko.

Izdajo zbornika je pospremila prireditelj, na kateri se je Velika dvorana v Hramu kulture Arnolda Tovornika preimenovala v Dvorano Zinke Zorko. Na prireditvi so se predstavili uĉenci OŠ Brezno-Podvelka, podruŕnica Kapla na Kozjaku, z nareĉno obarvano toĉko, v kateri so se preko nareĉne besede spominjali gospe Zorko in njenih obiskov rojstne Kaple ter njenega pristnega in prijaznega stika z domaĉini. S folklor-nim nastopom so program oplemenitili uĉenci OŠ Selnica ob Dravi, podruŕnica Gradišĉe na Kozjaku. Nastopil je tudi njej ljubi pevski zbor MPZ Pavza iz Selnice ob Dravi, ki je zapel dve ljudski – prekmursko in koroško, kar se navezuje na njeno raziskovalno in poklicno pot. Toĉke sta med seboj povezali moderatorki, ki sta se ob vsaki napovedi ustavili na eni izmed postaj ŕivljenja Zinke Zorko – rojstvo (Kapla), šolanje in snovanje družine, znanstvenoraziskovalni doseŕki.

Prireditelj se je zakljuĉila z besedami Zinke Zorko ob prejemu Zoisove nagrade za ŕivljenjsko delo:

Majhni smo in smo obstali med velikimi. Od malih in od velikih se razlikujemo zopet zaradi našega jezika. Zato bodimo ponosni na svojo materinšĉino, na svoj slovenski jezik. Branimo njegovo dostojanstvo in suverenost tako, da pri nas slovensko govorimo in pišemo na vseh ravneh obstajanja, in radostno sanjajmo tudi svoje nareĉje. In bodimo v vsem poštení, odkriti, soĉutni in solidarni. Bodimo torej hvaleŕni in veselo vznemirjeni raziskovalci ŕivljenja. Na naš slovenski in univerzalni naĉin. (Povzeto po javni zahvali dr. Zinke Zorko ob prejemu Zoisove nagrade za ŕivljenjsko delo 22. novembra 2013 v Unionski dvorani v Mariboru.)

Prireditelj so povezovali rdeĉi tulipani in šopi trave, ki so krasili oder. Rdeĉi tulipani, ker jih je imela Zinka Zorko rada in ker je bila njena barva rdeĉa; trava je predstavljala njeno navezanost na domaĉo zemljo:

Na eni izmed številnih skupnih poti na simpozij mi je razlagala, da je njena barva rdeĉa in da ima še posebno rada rdeĉe tulipane. Rdeĉo barvo je povezovala s kršĉansko simboliko Jezusove krvi, ki jo je preliĉ, da bi rešil ljudi vseh grehov, zato je rdeĉe pobarvan velikonoĉni pirh vedno posvetila domu in družini. Pripovedovala mi je o Mariji Magdaleni, ki je oznanjevala, da je videla Gospoda, cesar Tiberij pa je imel do nje nespoštljiv odnos in jo je zasmehoval, dokler se jajce v njeni roki ni obarvalo rdeĉe.

Menda so tudi Grki za sreĉo barvali rdeĉe pirhe. Zagotovo pa ji je Lahezis z rdeĉo barvo namenila najvišje umske sposobnosti, voljo in dodatno ŕivljenjsko silo, da opravi veliko delo na podroĉju slovenske dialektologije, za katerega je bila poklicana. (Jesenšek 2020: 7)

**Barbara Volmajer, Metka Volmajer,
Oto Vogrin**